

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/1999 vp

Lepäämässä oleva ehdotus Suomen perustuslaiksi (HE 1/1998 vp, PeVM 10/1998 vp)

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi Suomen perustuslain voimaantulojärjestelyistä (HE 75/1998 vp, PeVM 11/1998 vp)

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä huhtikuuta 1999 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi vuoden 1998 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyt ehdotukset Suomen perustuslaiksi ja laiksi Suomen perustuslain voimaantulojärjestelyistä (LJL 1/1999 vp ja LJL 2/1999 vp, HE 1/1998 vp ja HE 75/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- oikeusministeri Johannes Koskinen ja lainsäädäntöneuvos Sami Manninen, oikeusministeriö
- eduskunnan apulaispääsihteeri Jouni Vainio, eduskunnan kanslia

- alivaltiosihteeri Eero Salovaara ja linjanjohtaja Ora Meres-Wuori, ulkoasiainministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Pekka Pitkänen, puolustusministeriö
- professori Mikael Hidén
- professori (emeritus) Antero Jyränki
- kansleri Jaakko Nousiainen
- professori Ilkka Saraviita
- oikeustieteen lisensiaatti, hallintoneuvos Lauri Tarasti
- professori Kaarlo Tuori
- professori Veli-Pekka Viljanen.

Valiokunta järjesti eduskunnan auditoriossa 18 päivänä toukokuuta 1999 perustuslakiuudistuksen johdosta informaatio- ja keskustelutilaisuuden, joka oli tarkoitettu ensi sijassa uusille kansanedustajille.

LEPÄÄMÄSSÄ OLEVAT EHDOTUKSET

Ehdotukset tarkoittavat uuden Suomen perustuslain ja sen voimaantulojärjestelyjä koskevan lain säätämistä. Uusi perustuslaki korvaa nykyiset neljä perustuslakia. Uudistuksen päätavoitteena on perustuslain yhtenäistäminen ja ajanmukaistaminen muuttamatta valtiosääntömme perusteita. Uudessa perustuslaissa vahvistetaan edelleen

muun muassa tasavaltainen valtiomuoto, valtion täysivaltaisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus, valtiovallan kuuluminen kansalle, edustuksellisen kansanvallan periaate ja eduskunnan asema ylimpänä valtioelimenä, valtiollisten tehtävien jako lainsäädäntövaltaan, hallitusvaltaan ja tuomiovalttaan, tuomioistuinten riippumattomuus,

parlamentarismin periaate sekä oikeusvaltioperiaate.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Vuoden 1998 valtiopäivillä antamissaan mietinnöissä PeVM 10/1998 vp ja PeVM 11/1998 vp perustuslakivaliokunta on esittänyt ne syyt, joiden nojalla valiokunta puolsi ehdotusten hyväksymistä. Samoilla perusteilla valiokunta on edelleenkin niiden hyväksymisen kannalla.

Käsiteltävänä oleva valtiosääntöuudistus on Suomen historian ensimmäinen yhdellä kertaa toteutettava perustuslain kokonaisuudistus. Valiokunnan mielestä tämä seikka on omiaan korostamaan uudistuksen tehokkaan tiedottamisen ja koulutuksen tarkeyttä.

Uusi Suomen perustuslaki tulee voimaan leppäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen (LJL 1/1999 vp) 130 §:n 1 momentin mukaan 1 päivänä maaliskuuta 2000. Suomen perustuslain voimaantulojärjestelyjä koskevan lain voi-

maantuloajankohta sen sijaan on jätetty asianomaisen ehdotuksen (LJL 2/1999 vp) 9 §:ssä avoimeksi. Perustuslakiuudistukseen kiinteästi liittyvän uuden eduskunnan työjärjestyksen säätäminen niin, että työjärjestys tulee voimaan samaan aikaan kuin perustuslaki, on mahdollista voimaantulojärjestelyjä koskevan lain 7 §:n erityissäännöksen nojalla. Tästä syystä tämä laki tulee valiokunnan käsityksen mukaan saattaa voimaan mahdollisimman pian lain tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Ville Itälä /kok
vpj. Riitta Prusti /sd
jä. Tuija Brax /vihr
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vas
Jouko Jääskeläinen /skl
Paula Kokkonen /kok
Jouni Lehtimäki /kok

Johannes Leppänen /kesk
Hannes Manninen /kesk
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /kesk
Markku Rossi /kesk
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
vjäs. Pekka Ravi /kok.